

[Offentliggjort den 10. maj 2021]

Slots- og Kulturstyrelsen

Fejøgade 1
4800 Nykøbing Falster
Telefon 33 95 42 00

post@slks.dk
www.slks.dk

10. maj 2021
Jour. nr.: 19/10968

Ophævelse af fredningen af Allégade 7-11, Frederiksberg

Afgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen har besluttet at ophæve bygningsfredningen af husrækken på Allégade 7, 9 og 11, 2000 Frederiksberg, matr.nr. 119a, Frederiksberg, Frederiksberg Kommune.

Beslutningen er truffet efter § 8, stk. 2, i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer.

Forhuset på Allégade 5, matr.nr. 119b, Frederiksberg, Frederiksberg Kommune, forbliver fredet.

Baggrund

Slots- og Kulturstyrelsen underrettede jer i brev af 19. februar 2020 om udtalelse fra Det Særlige Bygningssyn. I fik samtidig lejlighed til at komme med bemærkninger til den påtænkte fredningsophævelse. Forslaget om ophævelse af bygningsfredningen har endvidere været i offentlig høring – på grund af en sagsbehandlingsfejl – ad to omgange, jf. brev af 9. november 2020.

Slots- og Kulturstyrelsen har modtaget følgende bemærkninger til forslaget om fredningsophævelse:

I mail af 28. august 2020 skriver Frederiksberg Kommune bl.a., at ”Allégade er Frederiksbergs ældste bymæssige struktur og kulturmiljøet omkring Lorry, Riddersalen og Grock er af afgørende betydning for fortællingen om ikke bare Frederiksbergs udvikling men hele hovedstadens udvikling fra landsby til storby.

Frederiksberg Kommune deler det Særlige Bygningssyns vurdering af, at der er tale om et traditionsrigt spise- og forlystelsesetablisement, der i sin helhed har en kulturhistorisk værdi. Frederiksberg Kommune vil derfor opfordre til, at fredningen af hele bygningsanlægget Allégade 5-11 opretholdes. Ophæves fredningen, vil de kulturhistoriske værdier i bygningernes interiør på sigt kunne gå tabt.”

Frederiksberg Kommune oplyser endvidere, at kommunen den 8. juni 2020 har vedtaget et forslag til en temalokalplan for bevaringsværdige bygninger med højest bevaringsværdi, herunder Allégade 5-11: ”Temalokalplanen fastsætter et forbud mod at bygningerne nedrives og et forbud mod at bygningerne på nogen måde ændres i deres ydre udformning uden Kommunalbestyrelsens tilladelse. Således kan der i tilladelser fastsættes vilkår, der sikrer, at udvendig renovering og vedligeholdelse og eventuelle ændringer eller ombygninger sker nænsomt og med respekt for den eksisterende bygnings bevaringsværdier og arkitektur og det omgivende miljø. En tinglyst servitut sikrer forhavernes opretholdelse.

Frederiksberg Kommune mener dermed med en vedtaget temalokalplan at kunne varetage bygningernes ydre bevaringsværdier, men er bekymret for de indre bevaringsværdier hvis deres fredningsstatus ophæves.”

I mail af 30. august 2020 skriver Københavns Museum, at museet ud fra det medsendte materiale godt kan erkende, ”at bygningerne har gennemgået ombygninger, der svækker den arkitektoniske værdi. Museet er dog ikke enig i, at de manglende arkitektoniske værdier skal overskygge de kulturhistoriske værdier, som bygningerne fortsat besidder. Allégade 7, 9 og 11 har væsentlig kulturhistorisk betydning og har sammen med Allégade 5 en stærk miljømæssig værdi med en markant placering på Frederiksberg.

Allégade er en af Frederiksbergs ældste gader og bygningerne hører – trods ombygningerne – til noget af det ældste Frederiksberg og er et væsentlig vidnesbyrd om Frederiksbergs historie. Bygningerne har siden opførelsen løbende gennemgået ombygninger i takt med ændrede funktioner og det er således ikke bygningernes originalitet, der er bygningernes overordnede fortælling og begrundelse for fredning. Snarere tværtimod er det de løbende tilføjelser og udskiftninger, der bidrager til bygningernes historie og betydning og vidner om gadens og ejendommenes farverige fortid. Selvom bygningerne fremstår ombyggede, så aflæses de kulturhistoriske værdier fortsat i både bygningernes indre og ydre, herunder f.eks. i facadernes spraglede udtryk, de teatraliske kulisser og scenografier samt de ældre bygningsdele- og detaljer.

Selv i Slots- og kulturstyrelsens vurdering fremhæves, at bygningerne fortsat har kulturhistoriske værdier. Dette er vi enige i og derfor anbefaler vi at fredningen oprettholdes.”

Som ejere skriver I, TV2 Lorry, i mail af 31. august 2020, at I holder rigtig meget af jeres bygninger og dagligt glædes over at kunne arbejde i de historiske omgivelser. ”Vi ønsker på alle måder at respektere og bevare stedets kulturhistoriske værdier og sær egenhed.

De kulturhistoriske værdier, som er tilbage i huset, er primært det tilbagetrukne facadeforløb og nogle enkelte rum indenfor, herunder Drachmann Kroen og Guldalder salen. De resterende dele af huset er blevet ombygget så mange gange igennem de sidste 50 år, at der ikke kan argumenteres for særegenhed eller bevaringsværdighed.” [...] ”Vi vil gerne bevare facaderne mod Allégade, og vil også gerne gå i dialog om bevaring af nogle af de særlige rum, der er i bygningen. Men vi nødt til, hvis vi fortsat skal drive

en moderne medievirksomhed fra hjertet af Frederiksberg, at have mulighed for at foretage almindelig vedligeholdelse, forbedringer og tilpasninger til ny teknologi.

En fuldstændig fredning af vores bygninger giver ikke længere mening efter mange års renoveringer og ombygninger, og det vil ikke være muligt for os at blive i bygningerne, når det er det samlede kompleks, der vurderes som fredet. Mediebranchen er som alle brancher i hastig forandring, og hvis vores lokaler, som er ombygget løbende igennem de sidste 40 år, skal gennem en lang myndighedsbehandlingsproces hos SLKS, bliver det svært at drive en moderne medievirksomhed fra bygningerne.”

Høringssvaret er ledsaget af et notat udarbejdet for TV2 Lorry af arkitektfirmaet Bertelsen & Scheving. Heri konkluderes det, at ”bygningerne Allégade 7, 9 og 11 har høj lokalhistorisk værdi i form af de kulturhistoriske og miljømæssige værdier, men ikke tilstrækkelige bærende fredningsværdier til at fredningen kan opretholdes.” I notatet vurderes endvidere det foreliggende forslag til temalokalplan for bevaringsværdige bygninger (nr. 228) ”som et godt redskab til at sikre bygningerne fremover. I Forslaget til Lokalplan 228 er der ikke medtaget de særlige, historiske rum i Lorry, som ville være beskyttet, hvis fredningen blev opretholdt. Det er der naturligvis en risiko ved. Vi vil derfor opfordre til, at Frederiksberg Kommune overvejer, om der i Lokalplanen undtagelsesvis kan indføres, at rum som f.eks. Drachmanns-kroen, ved fremtidige ombygninger ikke må ændres uden kommunens godkendelse.”

I mail af 31. august 2020 vurderer Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg (FBLF), at ”der stadigvæk er mange vigtige indvendige detaljer, der går tabt, hvis fredningen ophæves”, idet der henvises til styrelsens oplæg i forbindelse med Det Særlige Bygningssyns behandling af sagen.

Foreningen skriver endvidere: ”Disse tre bygninger [på Allégade 7-11] fortæller en spændende kulturhistorie, da Frederiksberg allerede i 17-1800-tallet var et yndet udflugtsmål for københavnere, når de promenerede på Frederiksberg Allé, i Frederiksberg Have og besøgte beværtninger, dansesteder m.m. i Allégade. FBLF gør opmærksom på, at når fredningsmyndigheden vurderer, at der er sket så store om- og tilbygninger siden fredningen i 1978 og at dette har medført et stort tab af fredningsværdier, er det væsentlig at bemærke, at det er den samme myndighed, der har meddelt tilladelse til otte om og tilbygninger, herunder fjernelse af tværskillevej, ombygget stueetage, flytning af både trappe og køkken osv.

Med andre ord er det fredningsmyndigheden, som ikke har forstået at værdsætte bygningernes fredningsværdier, når der har været ansøgninger om bygningsmæssige forandringer. Her er der ikke tale om ejere, der er ligeglade med bygningsfredningen og bare har handlet på egen hånd.

Det er trods alt vigtigt at sikre disse bygninger for eftertiden, hvorfor FBLF vurderer, at Allégade 7 og 9 fortsat bør være fredede.

FBLF er opmærksom på, at Frederiksberg Kommune har påbegyndt udarbejdelsen af en bevarende lokalplan, som også kommer til at gælde for Allégade 7, 9 og 11. Men her er det alene bygningernes ydre, der sikres. De indvendige fredningsværdige detaljer, som fortsat findes, vil over tid forsvinde for altid, hvilket vil være et tab i både arkitektonisk og kulturhistorisk forstand.”

Slots- og Kulturstyrelsen har følgende kommentarer hertil:

Styrelsen noterer sig, at I som bygningsejere går ind for en fredningsophævelse, mens Frederiksberg Kommune, Københavns Museum og den lokale bevaringsforening ønsker fredningen opretholdt, først og fremmest af hensyn til bygningernes indvendige kulturhistoriske værdier.

Styrelsen er fuldstændig enig i, at bygningskomplekset på Allégade 7-11 er et vigtigt vidnesbyrd om Frederiksbergs historie som (bl.a.) forlystelsescentrum. Styrelsen finder i overensstemmelse med Frederiksberg Kommunes egen vurdering, at den netop vedtagne temalokalplan for bevaringsværdige bygninger vil være et tilstrækkeligt redskab til at sikre bygningernes ydre udtryk og – sammen med servitutten om forhavernes opretholdelse – det samlede miljø i Allégade.

Styrelsen anerkender endvidere, at bygningerne rummer enkelte værdifulde interiører. Det gælder navnlig i Allégade 9, hvor den samlede udsmykning af Drachmann-kroen (ca. 1911-13) står som et betydningsfuldt kunstværk for sin tid. Den væsentligste del af værket, Aksels Jørgensens billedserie om Drachmanns liv og digtning, er imidlertid ikke nagelfast og kan af den grund ikke beskyttes – og har heller ikke hidtil været beskyttet – af bygningsfredning. Styrelsen kan oplyse, at muligheden for at tinglyse en privatretlig servitut på ejendommen, der kunne sikre den fremtidige bevaring af Drachmann-kroens interiør som *gesamtkunstwerk*, har været drøftet for ca. 20 år siden. Styrelsen vil foreslå, at sagen tages op til fornyet overvejelse, og kan anbefale en sådan servitut.

Til Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur på Frederiksberg kan styrelsen oplyse, at bygningernes fredningsværdier utvivlsomt er blevet gradvist reduceret op igennem 1900-tallet, og at der efter fredningen i 1978 er udført bygningsarbejder både med og uden fredningsmyndighedens tilladelse. Styrelsens beslutning om fredningsophævelse tager principielt udgangspunkt i, hvordan de fredede bygninger står i dag, og ikke i, hvilket forløb der har ført til det afgørende tab af fredningsværdier.

Begrundelse

Slots- og Kulturstyrelsen finder ikke, at forhusene på Allégade 7, 9 og 11, Frederiksberg, ud fra en samlet vurdering har de væsentlige arkitektoniske eller kulturhistoriske værdier, der kan begrunde en fortsat fredning.

Styrelsen er opmærksom på, at der er tale om et traditionsrigt spise- og forlystelsesetablisserment, som i sin helhed har en kulturhistorisk værdi. Desuden fremstår dele af den sammenhængende husrække velbevaret. Således har Allégade 7 et taktfast facade-skema med barokke stiltræk, ornamenterede indgangspartier, ældre vinduer med beslag samt en traditionel materialeholdning. I det indre har bygningen ligeledes stukatur, brystningspaneler, døre og gerichter af ældre dato. I Allégade 9 må Drachmann-kroens værdi som selvstændigt kunstværk fremhæves.

Styrelsen finder imidlertid, at forhusenes varierende anvendelse som forlystelses-etablisserment op igennem 1900-tallet og senere som kontor og tv-studie mv. har medført talrige bygningsændringer, der i afgørende grad har forringet fredningsværdierne. Bygningerne står i dag helt uden spor af den oprindelige hovedstruktur: hovedtrapper er fjernet eller flyttet, og de ældre planløsninger er erstattet med søjlebårne konstruktioner og ét integreret rumforløb med nye døråbninger, uden klare afgrænsninger mellem fredede og ikke-fredede dele. Hertil er bygningsændringerne udført på en måde og i materialer, der er uforenlige med bygningernes alder og oprindelige arkitektur. De tabte værdier vil ikke meningsfuldt kunne genskabes, hvorfor styrelsen har besluttet at ophæve fredningen af Allégade 7-11.

Klagevejledning

I kan klage til kulturministeren over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse. Klagefristen er 4 uger fra den dag, hvor beslutningen er offentliggjort på styrelsens hjemmeside, <https://slks.dk/omraader/kulturarv/bygningsfredning/fredning-saadan-foregaar-det/nye-fredninger-ophaelser-mv/>. Offentliggørelserne på hjemmesiden er sorteret alfabetisk efter, hvilken kommune ejendommen ligger i.

Klagen skal indgives skriftligt til Slots- og Kulturstyrelsen. Styrelsen sender klagen videre til Kulturministeriet sammen med den påklagede afgørelse og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse. Klagen kan sendes på e-mail til: bygogplan@slks.dk eller med post til Slots- og Kulturstyrelsen, Center for Kulturarv, Fejøgade 1, 2. sal., 4800 Nykøbing F.

Vær opmærksom på

Når Slots- og Kulturstyrelsen har offentliggjort beslutningen om ophævelse af fredningen, må der ikke inden for 4 uger foretages bygningsarbejde ud over almindelig vedligeholdelse uden tilladelse fra styrelsen.

Offentlig bekendtgørelse og tinglysning

Slots- og Kulturstyrelsen vil foretage offentlig bekendtgørelse af beslutningen på sin hjemmeside www.slks.dk og aflyse fredningen, for så vidt angår Allégade 7-11. Styrelsen sender en kopi af aflysningen, når den foreligger.